

Mieskysymyksiä

TASA-ARVOPOLITIIKASSA

Työryhmän loppuraportti

Mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa. Työryhmän loppuraportti
Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2014:34

2. korjattu painos

ISSN-L 2242-0037

ISSN 2242-0037 (verkojulkaisu)

ISBN 978-952-00-3532-7

URN:ISBN: 978-952-00-3532-7

[http://urn.fi/ URN:ISBN:978-952-00-3532-7](http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3532-7)

KUVAILULEHTI

Julkaisija	Päivämäärä
Sosiaali- ja terveysministeriö	22.10.2014
Tekijät	Toimeksiantaja
	Sosiaali- ja terveysministeriö
	HARE-numero ja toimielimen asettamispäivä
	STM082:00/2012

Muiston nimi

Mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa. Työryhmän loppuraportti

Tiivistelmä

■ Tasa-arvoasioista vastanneen ministeri Paavo Arhinmäen nimittämä, mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa pohtiva työryhmä aloitti toimintansa tammikuussa 2013. Työryhmä koostuu miesjärjestöjen ja poikatoiminnan sekä SETA:n, TANE:n ja neljän ministeriön edustajista. Työryhmän toimikausi päättyi 15.10.2014.

Miestyöryhmän tehtävät asettamispäätöksessä ovat miehiä koskevien uusien tasa-arvokysymysten identifiointi ja jo havaittujen kysymysten tarkentaminen, tasa-arvo-ohjelman miehiin liittyvien toimenpiteiden vauhdittaminen, vuorovaikutuksen kehittäminen ministeriöiden virkamiesten ja miesjärjestöjen välillä sekä miehet ja tasa-arvo -seminaarin järjestäminen.

Työryhmän nimeämiin tavoitteisiin kuuluvat muun muassa, että miehet ja naiset kokevat tasa-arvon yhteiseksi asiaksi ja tasa-arvopolitiikan yhteiseksi politiikaksi, tasa-arvoa edistävät poliittiset toimenpiteet myös miesten ongelmien ratkaisemiseksi sekä tilan luominen miesten moninaisuudelle.

Miestyöryhmä julkaisi helmikuussa 2014 väliraportin, jossa on koottu loppuraporttia tarkempaa tausta- ja tilastotietoa mieskysymyksiin liittyen sekä esitelty mieskysymysten historiallista kehityskulkua Suomessa. Loppuraportti on päätetty pitää lyhyenä sisältäen vain työryhmän ehdotukset ja perustelut. Loppuraportti on laadittu työryhmän keskustelujen pohjalta, ja siihen on pyritty sisällyttämään kaikkien tahojen näkemykset joskin kompromisseja ja tiettyjä rajoituksia tehden.

Asiasanat

miehet, tasa-arvo

Sosiaali- ja terveysministeriön
raportteja ja muistioita 2014:34

Muut tiedot

www.stm.fi

ISSN-L 2242-0037

ISSN 2242-0037 (verkkojulkaisu)

ISBN 978-952-00-3532-7

URN:ISBN: 978-952-00-3532-7

<http://urn.fi/> URN:ISBN:978-952-00-3532-7

Kokonaissivumäärä

14

Kieli

Suomi

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare	Datum
Social- och hälsovårdsministeriet	22.10.2014
Författare	Uppdragsgivare
	Social- och hälsovårdsministeriet
	Projektnummer och datum för tillsättandet av organet
	STM082:00/2012

Rapportens titel

Mansfrågor inom jämställdhetspolitiken. Arbetsgruppens slutrapport

Referat

■ Arbetsgruppen som utreder mansfrågor inom jämställdhetspolitiken, som tillsatts av minister Paavo Arhinmäki med ansvar för jämställdhetsfrågor, inledde sin verksamhet i januari 2013. Arbetsgruppen består av företrädare för mansorganisationer och pojkvärksamhet samt Föreningen för sexuellt likaberättigande SETA, delegationen för jämställdhetsärenden och fyra ministerier. Arbetsgruppens mandatperiod gick ut 15.10.2014.

Enligt tillsättningsbeslutet är mansarbetsgruppens uppgifter att identifiera nya jämställdhetsfrågor som gäller män och precisera frågor som redan uppmärksammats, snabba upp de mansrelaterade åtgärderna i jämställdhetsprogrammet, bidra till en livligare dialog mellan ministeriernas tjänstemän och mansorganisationer och ordna seminariet om män och jämställdhet.

Mål som arbetsgruppen satt upp är bland annat att män och kvinnor bör uppleva jämställdheten som en gemensam sak och jämställdhetspolitiken som en gemensam politik, politiska åtgärder som främjar jämställdheten bör lösa även mäns problem och nytt utrymme bör skapas för mångfalden bland män.

Mansarbetsgruppen publicerade i februari 2014 en lägesrapport där man har sammanställt mer ingående bakgrunds- och statistisk information om mansfrågor och presenterat den historiska utvecklingsgången för mansfrågorna i Finland. Gruppen har beslutat göra en kort slutrapport som bara innehåller arbetsgruppens förslag och motiveringar. Slutrapporten har utarbetats utgående från arbetsgruppens diskussioner, och gruppen har haft som mål att ta med samtliga aktörers synpunkter, om än den innehåller kompromisser och vissa avgränsningar.

Nyckelord

jämställdhet, män

Social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2014:34

Övriga uppgifter

www.stm.fi/svenska

ISSN-L 2242-0037

ISSN 2242-0037 (online)

ISBN 978-952-00-3532-7

URN:ISBN:978-952-00-3532-7

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3532-7>

Sidoantal

14

Språk

Finska

SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 20.12.2012 mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa pohtivan työryhmän (STM082:00/2012). Työryhmä asetettiin toimikaudeksi 31.12.2012 - 15.10.2014.

Työryhmän tavoitteena on identifioida ja täsmentää jo havaittuja miehiä koskevia tasa-arvokysymyksiä. Työryhmän tavoitteena on myös lisätä ministeriöiden toimien sukupuolisensitiivisyyttä.

Vuosina 2009-2010 mieskenttä on uudistunut radikaalisti. Lyhyessä ajassa perustettiin kaksi uutta miesyhdistystä, yksi puolueen miestyöryhmä, Miesjärjestöjen keskusliitto sekä mieskansanedustajien verkosto. Vaikka aihe on ollut Suomessa jo pitkään tasa-arvopolitiikan agendalla erityisesti tasa-arvoasiain neuvottelukunnan työssä, aihe nousi entistä enemmän poliittiseen keskusteluun, kun valtioneuvoston selontekoa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta käsiteltiin. Vuonna 2010 sosiaali- ja terveysministeriö osallistui yhdessä tasa-arvoasiain neuvottelukunnan ja miesjärjestöjen kanssa "Miehet ja tasa-arvopolitiikka" -seminaarin järjestämiseen. Seminaarissa tuli selkeästi ilmi, että uusi miesliike haastaa virallisen tasa-arvopolitiikan ja hakee aiempaa suurempaa tilaa. Samalla tuli esiin, että on epäselvää, mitkä ovat sellaisia miehiin ja poikiin liittyviä kysymyksiä, joita tulee ja kannattaa ajaa erityisesti tasa-arvopolitiikan alueella.

Työryhmän tuli pohtia mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa. Työryhmän tehtävänä oli pohtia, mitkä ovat sellaisia miehiin ja poikiin liittyviä kysymyksiä, joita tulee ja kannattaa ajaa erityisesti tasa-arvopolitiikan alueella. Työryhmän tehtävänä oli muun muassa järjestää teemakeskusteluja, joiden avulla identifioidaan uusia ja täsmennetään jo havaittuja miehiä koskevia tasa-arvokysymyksiä, vauhdittaa tasa-arvo-ohjelman miehiin liittyviä toimia sekä kehittää vuorovaikutusta ministeriöiden virkamiesten ja miesjärjestöjen välillä. Työryhmän työn tuloksena järjestetään miehet ja tasa-arvo -seminaari syksyllä 2014.

Työryhmän puheenjohtajana toimi toimitusjohtaja Kari Välimäki Merimieseläkekassasta. Työryhmän jäseniä olivat Hillevi Lönn, neuvotteleva virkamies, työ- ja elinkeinoministeriöstä, Eeva Kaunismaa, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriöstä, Georg Henrik Wrede, johtaja, opetus- ja kulttuuriministeriöstä, Taneli Puumalainen, ylilääkäri, sosiaali- ja terveysministeriöstä, Maini Kosonen, hallitusneuvos, sosiaali- ja terveysministeriöstä, Riitta Martikainen, tasa-arvoneuvos, sosiaali- ja terveysministeriöstä, Arto Jokinen, tutkija, Suomen Miestutkimuksen Seurasta, Bert Bjarland, varapuheenjohtaja, Profeminitimiehet, Sara Sundell, hallituksen jäsen, Seta, Sami Seppilä, projektityöntekijä, Poikien talo -hanke, Tapio Bergholm, jäsen, tasa-arvoasiain neuvottelukunnasta (TANE), Tomi Timperi, pääsihteeri, Miesjärjestöjen keskusliitosta, Juuso Erno, hallituksen jäsen, Miesjärjestöjen keskusliitosta, Outi Kemppainen, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriöstä. Teemu Tallberg, sosiaali- ja terveysministeriö (sihteeri 31.12.2013 saakka).

Työryhmä sihteerinä oli ylitarkastaja Hanna Onwen-Huma, sosiaali- ja terveysministeriö.

Työryhmä jättää raporttinsa sosiaali- ja terveysministeriölle.

Helsingissä 22. päivänä lokakuuta 2014

Kari Välimäki

Hillevi Lönn

Georg Henrik Wrede

Maini Kosonen

Arto Jokinen

Sara Sundell

Tapio Bergholm

Juuso Erno

Eeva Kaunismaa

Taneli Puumalainen

Riitta Martikainen

Bert Bjarland

Sami Seppilä

Tomi Timperi

Outi Kemppainen

Teemu Tallberg

Hanna Onwen-Huma

SISÄLLYS

1	Johdanto	9
2	Isyyden tukeminen	10
3	Työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen	10
4	Varhaiskasvatus ja koulutus	11
5	Miesten syrjäytyminen	12
6	Sosiaali- ja terveystyö	12
7	Mieskuva ja moninaisuus	13
8	Väkivallan ehkäisy	13
9	Yhteinen tasa-arvopolitiikka	14

1 JOHDANTO

Tasa-arvoasioista vastaava ministeri Paavo Arhinmäki asetti 20.12.2012 mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa pohtivan työryhmän (jatkossa miestyöryhmä). Työryhmä aloitti toimintansa tammikuussa 2013 ja luovuttaa raporttinsa tasa-arvoasioista vastaavalle ministerille Susanna Huoviselle. Työryhmä koostuu miesjärjestöjen ja poikatoiminnan sekä SETA:n, TANE:n ja neljän ministeriön edustajista:

Kari Välimäki (työryhmän puheenjohtaja)
 Tomi Timperi, Miesjärjestöjen keskusliitto
 Juuso Erno, Miesjärjestöjen keskusliitto
 Bert Bjarland, Profeministimiehet
 Arto Jokinen, Suomen Miestutkimuksen Seura
 Sara Sundell, Seta
 Sami Seppilä, Poikien talo -hanke
 Tapio Bergholm, Tasa-arvoasiain neuvottelukunta TANE Hillevi Lönn, työ- ja elinkeinoministeriö
 Eeva Kaunismaa, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Georg Henrik Wrede, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Maini Kosonen, sosiaali- ja terveysministeriö
 Taneli Puumalainen, sosiaali- ja terveysministeriö
 Riitta Martikainen, sosiaali- ja terveysministeriö
 Outi Kemppainen, oikeusministeriö
 Teemu Tallberg, sosiaali- ja terveysministeriö (sihteeri 31.12.2013 saakka)
 Hanna Onwen-Huma, sosiaali- ja terveysministeriö (sihteeri)

Miestyöryhmä julkaisi helmikuussa 2014 väliraportin, jossa on koottu loppuraporttia tarkempaa tausta- ja tilastotietoa mieskysymyksiin liittyen sekä esitelty mieskysymyksen historiallista kehityskulkua Suomessa. Loppuraportti on päätetty pitää lyhyenä sisältäen vain työryhmän ehdotukset ja perustelut. Loppuraportti on laadittu työryhmän keskustelujen pohjalta, ja siihen on pyritty sisällyttämään kaikkien tahojen näkemykset joskin kompromisseja ja tiettyjä rajoituksia tehden.

Loppuraportissaan miestyöryhmä nostaa esille ongelmia, joita miehet suomalaisessa yhteiskunnassa kohtaavat. Kustakin teemasta on esitetty ehdotus sekä perustelut ja jatkotoimenpiteet. Ajatuksena on, että mieskuvan moninaisuuden ymmärtäminen ja moninaisuuden lisääminen on oleellista ongelmia purettaessa ja kiinnittyy kuhunkin esiin nostettuun teemaan. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien miesten mahdollisuuksien ja hyvinvoinnin parantaminen on olennainen osa kaikkia esitettyjä toimenpiteitä. Sukupuolten tasa-arvo on nostettava esille etnisiä vähemmistöjä koskevissa toimenpiteissä.

Myös työllisyys kiinnittyy moneen käsiteltyyn teemaan esimerkiksi perhe-elämän, koulutuksen ja kasvatuksen kuin syrjäytymisen kysymyksiin. Loppuraportin toivotaan herättävän yleistä yhteiskunnallista keskustelua mieskysymyksistä vielä työryhmän toimikauden loputtuakin sekä aikaansaavan aitoja toimenpiteitä. Loppuraportti on käytettävissä seuraavaa hallitusohjelmaa laadittaessa.

2 ISYYDEN TUKEMINEN

Työryhmän ehdotus

Viranomaisten on vahvistettava isyyttä lapsen tunnustamisessa, vanhemmuudessa ja mahdollisessa erotilanteessa.

Perustelut ja toimenpiteet

Joidenkin vertailujen mukaan Suomi on yksi parhaita maita äitien kannalta. Tavoitteena tulisi olla, että olisimme parhaita myös isien kannalta.

Monissa lapseen kehitykseen ja kasvatukseen liittyvissä käytännön tilanteissa viranomaisilla on taipumus ottaa mukaan vain äiti ja isä voi jäädä vähemmälle huomiolle. Kaikissa tilanteissa lähtökohtana tulisi olla lapsen oikeus vanhempiinsa ja myös isän mahdollisuus olla tukena lapsen elämässä. Isyyden tunnustamista on helpotettava, vanhempainetuuksien tasapuolisempaa jakaantumista vanhempien kesken on kehitettävä (kts. kohta 3) sekä erotilanteissa huoltajuudesta ja tapaamisoikeudesta tehtyjen sopimusten ja tuomioistuinpäätösten noudattamista on parannettava vieraantumisen estämiseksi.

Molempien vanhempien yhdenvertaista asemaa on parannettava erimerkiksi kehittämällä vuoroasumisjärjestelyjen toimivuutta ja kehittämällä mahdollisuuksia valvottuihin tapaamisiin.

3 TYÖ- JA PERHE-ELÄMÄN YHTEENSOVITAMINEN

Työryhmän ehdotus

Isille yhtäläiset mahdollisuudet äitien kanssa työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseen.

Perustelut ja toimenpiteet

On erittäin tärkeää, että isä voi olla läsnä lapsensa elämässä. Tämän ajatuksen tulee on lähtökohtana myös työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisessa.

Työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista helpottaa pitemmällä aikavälillä työelämän segregaaation purkaminen. Miehiä ja poikia on tuettava kiinnostumaan perinteisesti naisten ammateiksi koetuista tehtävistä ja vastaavasti naisia ja tyttöjä miesten ammateiksi koetuista tehtävistä. Tämä edellyttää työvoimapalvelujen sukupuolivaikutusten arviointia. Lisäksi koulutukseen ohjaamisessa ja sen tarjoamisessa on sukupuolia kohdeltava tasapuolisesti.

Työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista arvioidaan herkästi vain äidin kannalta. Vanhempain- etuuksia koskeva lainsäädäntö ja vanhempainvapaita koskevat työehtosopimukset eivät johda käytännössä tasa-arvoiseen vanhemmuuteen.

Vanhempainvapaat tulee asteittain tasata ja tavoitteena on 6+6+6 mallin toteuttaminen. Samoin kotihoidontuki tulee jakaa tasaisesti molempien vanhempien kesken. Vanhempainvapaiden käytön kulttuuriset ja asenteelliset esteet on purettava erityisesti miesten ja miesvaltaisten alojen osalta ja isyysvapaiden palkallisuutta tulee edistää kaikissa työehtosopimuksissa.

4 VARHAISKASVATUS JA KOULUTUS

Työryhmän ehdotus

Vallalla olevat perinteiset sukupuolikäsitykset tytöistä ja pojista on purettava ja poikien oppimistuloksia on parannettava varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa.

Perustelut ja toimenpiteet

Varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa on sukupuoleen perustuvia odotuksia ja toimintamalleja. Tyttöjen ja poikien kohtelu on osin erilaista. Tasa-arvolain velvoite laatia toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma tulee ulottaa sekä varhaiskasvatukseen että perusopetukseen. Kaikilla koulutusasteilla tavoitteena tulee olla sukupuolten välisten oppimistulos- ja koulutustasoerojen poistaminen. Varhaiskasvatussuunnitelman, opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden sekä oppilas- ja opiskelijavalintojen kehittämisessä on kiinnitettävä huomiota tyttöjen ja poikien koulutus- ja ammattialavalintoihin. Perusteisiin on myös sisällytettävä tasa-arvoon ja sukupuolittietoisuuteen liittyviä sisältöjä.

Perustaitojen, kuten kielellisten ja matemaattisten taitojen, saavuttamista on arvioitava systemaattisemmin sekä poikien että tyttöjen osalta. Tavoitteena tulee olla, että kaikilla oppilailla, sekä pojilla että tytöillä, on edellä mainitut perustaidot peruskoulun päättövaiheessa. Toimet toisen asteen koulutuksen suorittamisen varmistamiseksi joustavine oppimismenetelmineen sekä nuorisotakuun toteuttaminen tukevat myös poikien jatkokoulutukseen ja työelämään siirtymistä.

Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen sukupuolenmukaista eriytymistä tulee purkaa. Sukupuolittietoista kasvatusta ja koulutusta on lisättävä opettajakoulutuksessa. Lisäksi alan työtehtäviin on pyrittävä rekrytoimaan aiempaa enemmän miehiä. Tällä tavoin voidaan myös purkaa sukupuoleen liittyviä ennakkoluuloja ja -käsityksiä.

Koulutuksen rahoitusta ohjaamalla tulee kannustaa sukupuolten tasa-arvotavoitteiden saavuttamiseen.

5 MIESTEN SYRJÄYTYMINEN

Työryhmän ehdotus

Miesten syrjäytymisen estämisessä painopiste ehkäisevään työhön ja varhaiseen puuttumiseen.

Perustelut ja toimenpiteet

Valtaosa eli kaksi kolmesta syrjäytyneestä on miehiä. Syrjäytyminen ilmenee koulutuksen puutteena, työttömyytenä, sairastumisena, toimeentulon puutteena, asunnottomuutena, mielenterveyden ongelmina, päihteiden käyttönä, väkivaltaisuuksina ja rikollisuutena. Syrjäytyneen nuoren auttaminen on pitkä prosessi, joka vaatii sitoutunutta auttamista. Syrjäytyneiden nuorten auttamisessa merkittävänä toimijana ovat kuntien lisäksi eri järjestöt kuten miestyötä tekevät järjestöt. Näiden järjestöjen toiminnan tukeminen esimerkiksi Raha-automaattiyhdistyksen ja Veikkauksen kautta on tärkeää.

Tärkeintä on kuitenkin vahvistaa perheiden, varhaiskasvatuksen ja koulutusjärjestelmän mahdollisuutta antaa lapsille ja nuorille tukea ja turvaa. Edellisissä kohdissa mainitut molempien vanhempien vanhemmuuden tukeminen sekä varhaiskasvatuksen ja koulutuksen toimenpiteet ovat olennainen osa tätä tukea. Ennaltaehkäisevässä työssä merkittävä rooli on sellaisilla järjestöillä, jotka voivat tarjota aikuisten tukea syrjäytymisvaarassa oleville nuorille.

Tärkeää olisi kytkeä myös nuorisotyötä yhä enemmän koulujen yhteyteen ja rakentaa koulusta yhteisöä, jossa kukaan ei jää syrjään. Monialainen yhteistyö koulussa mahdollistaisi paremmin varhaisen puuttumisen syrjäytymiseen ja sen syihin. Käytännössä tämä tapahtuisi kehittämällä monialaisessa yhteistyössä kouluun toimintakulttuuria, jossa se olisi kaikille turvallinen sekä innostava toimintaympäristö sekä parantamalla kouluviihtyvyyttä luomalla monipuolisia oppimisympäristöjä ja tukemalla oppilaiden yhteisöllisyyttä ja vaikuttamismahdollisuuksia. Koulujen tulisi ottaa toiminnassaan huomioon poikien ja tyttöjen yksilöllinen kehitys.

Kaikenlaiset työllisyyden parantamista lisäävät toimet estävät myös syrjäytymistä ja lisäävät osallisuutta.

6 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Työryhmän ehdotus

Sosiaali- ja terveysministeriön on arvioitava kaikkien sosiaali- ja terveyspalvelujen sukupuolivaikutukset miesten palvelutarpeen paremmaksi tunnistamiseksi ja miesten tarvitsemien palvelujen kehittämiseksi.

Perustelut ja toimenpiteet

Miehet käyttävät erityisesti terveydenhuollon palveluja naisia vähemmän ja miesten odotettu elinikä on naisia alhaisempi. Samanaikaisesti yhä pienempi osa henkilöstöstä on miehiä. Miesten aseman parantaminen edellyttää sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista sekä miesnäkökulmien nykyistä parempaa huomioon ottamista sosiaali- ja terveydenhuollossa kaikissa elinvaiheissa.

Neuvoloista lähtien sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille on annettava opetusta sekä peruskoulutuksessa että lisä- ja täydennyskoulutuksessa miesten, isien ja poikien kohtaamiseen ja tukemiseen sekä miesten moninaisuuden ymmärtämiseen. Sosiaali- ja terveysalan koulutusta ja työelämää on samalla arvioitava ja kehitettävä siten, että se lisää miesten hakeutumista alalle. Lisäksi on arvioitava kohdennettuja terveystarkastuksia sekä terveellisiä elämäntapoja tukevien toimien kohdentumista miehiin. Sukupuolivaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon sukupuolen moninaisuus. On arvioitava, tulisiko ei-lääketieteellisille ympärileikkauksille säätää 18-vuoden ikäraja, jolla suojataan lasten oikeutta kehoonsa.

Työtapaturmien ehkäisemiseksi työturvallisuuteen on panostettava.

7 MIESKUVA JA MONINAISUUS

Työryhmän ehdotus

Mieskuvaa on monipuolistettava.

Perustelut ja toimenpiteet

Miehistä käytävässä keskustelussa ei ole nostettu selkeästi esiin moninaisuuden näkökulmaa. Miehet eivät ole yksi yhtenäinen ryhmä. Sukupuoli voidaan nähdä rikkautena, joka mahdollistaa asioita, mutta se voi myös rajoittaa yksilöiden toimintaa. Erityisen haitallisia ovat stereotyyppiset mielikuvat, joissa miehisyyden katsotaan olevan lähinnä ongelmakäyttäytymistä. Valtaosa miehistä voi hyvin, ja mieskuva on kehittynyt myönteisempään ja monipuolisempaan suuntaan perheessä ja työelämässä.

Miehisyydelle tai naiseudelle ei voida kuitenkaan antaa yksiselitteistä määritelmää. Julkisten toimijoiden, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteiden sekä koulujen ja oppilaitosten, tulee olla turvallisia ympäristöjä siellä työskenteleville ja asioiville sukupuoli-identiteetistä, sukupuolen ilmaisusta ja seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatta. Viranomaisten lisäksi myös media sekä viihde- ja peliteollisuus on haastettava itsekriittisyyteen ja toimimaan mieskuvan muuttamiseksi ja moninaistamiseksi. Yhtenä tavoitteena on vähentää alkoholin mielikuvamainontaa. Myös lainsäädännössä on tunnistettava seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolten moninaisuus.

8 VÄKIVALLAN EHKÄISY

Työryhmän ehdotus

Väkivallattomien ratkaisumallien käyttöä on tuettava.

Perustelut ja toimenpiteet

Kaikenlainen väkivalta on yhtä tuomittavaa tekijän tai uhrin sukupuolesta riippumatta. Myös tasa-arvopolitiikassa saatetaan väkivaltaan suhtautua sukupuolten stereotyyppisiä eroja korostaen. Samaan aikaan kun väkivaltaa on lähestyttävä sukupuolierityisesti, on väl-

tettävä väkivallan samaistamista vain ja ainoastaan miehiin. Vaikka tilastot osoittavat, että väkivallan tekijät ja uhrit ovat useimmiten miehiä, suurin osa miehistä käyttäytyy kuitenkin väkivallattomasti. Väkivallan kategorisesta kytkemisestä miehiin on päästävä irti.

Sekä tekijöiden että uhrien kanssa tehtävän lähisuhdeväkivaltatyön tulee perustua ammatilliseen osaamiseen siitä, mitä väkivalta on, miksi yksilö käyttää väkivaltaa, ja miten väkivalta vaikuttaa sen kohteeksi joutuneisiin.

Väkivallan ehkäisy ja väkivallattomien ratkaisumallien tukeminen on aloitettava kodin lisäksi myös varhaiskasvatuksessa ja kouluissa. Koska väkivallan keskeisin kasvualusta on itse koetussa väkivallassa, on tärkeää puuttua välittömästi esimerkiksi koulukiusaamiseen. Koulutusta ei-väkivaltaisista konfliktien ratkaisumalleista on lisätävä ja väkivallattomia ratkaisumalleja koskevaa miestyötä ja väkivallan uhrien palveluja on tuettava ja kehitettävä myös miehille.

Asevelvollisuus ei kohtele miehiä ja naisia tasa-arvoisesti. Asevelvollisuuden asemaa on arvioitava sekä sukupuolten aseman että sen synnyttämien mielikuvien kannalta.

Sukupuolen mahdollisia vaikutuksia rikostuomioihin tulee selvittää.

9 YHTEINEN TASA-ARVOPOLITIikka

Työryhmän ehdotus

Tasa-arvopolitiikka miesten ja naisten yhteiseksi politiikaksi.

Perustelut ja toimenpiteet

Tasa-arvopolitiikan juuret ovat vahvasti ja perustellusti olleet naisten aseman parantamisessa. Edelleen naisten asemassa on paljon parannettavaa erityisesti työelämässä. Tasa-arvopolitiikka olisi kuitenkin pystyttävä kokemaan aidosti kaikkien sukupuolten yhteiseksi politiikaksi.

Miehet kokisivat todennäköisesti tasa-arvopolitiikan yhteiseksi, jos tasa-arvolain tarkoituksena (1§) painotetaan nykyistä tasapainoisemmin sitä, että lain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa. Lisäksi tulee vahvistaa mieserityistä osaamista ja miesten osallistumista tasa-arvoelimityksessä. Tasa-arvopolitiikan käytännön toteuttamisessa otetaan huomioon myös miesjärjestöille kohdennettava tuki.

Positiivista erityiskohtelua tulee kehittää sekä miesten että naisten eduksi ja varmistaa, että kaikki sukupuolet hyötyvät positiivisesta erityiskohtelusta.

Suomen on pidettävä miesnäkökulmaa esillä myös kansainvälisillä foorumeilla, kuten YK:ssa ja EU:ssa.